

Председник Венецуеле Хуго Чавез тврдио је 1999. године да је изумео „социјализам 21. века“. Шта је данас остало од тог сна многих „прогресивних“ влада на латиноамеричком континенту?



„Идеја да ће Латинска Америка да освоји нову позицију у светском економском поретку и да ће да етаблира нову развојну стратегију је пропала“, тврди Гинтер Мајхолд, заменик директора немачке фондације „Наука и политика“ који тренутно предаје на Хумболтовој катедри у Мексику. Такозване „прогресивне“ владе нису успеле да створе нову заједничку парадигму, каже он: „На крају је свака од тих земаља кренула својим путем.“

Ипак, иако се путеви сваке од тих земаља разликују, Мајхолд види један заједнички именитељ: „систематску тенденцију за устаљивање актуелних влада на власти“. Тако у Уругвају 1. марта 75-годишњи бивши председник Табаре Вазкез смењује 75-годишњег председника Хозеа Мухику. „То је генерацијски проблем, увек се срећу исте особе“, каже Мајхолд. Континуитет у владама и странкама довео је до стагнације левичарске политике.

### Социјалисти сами међу собом

Такозвани „прогресивни“ политичари упадљиво често се залажу за кадровски континуитет. У Боливији је тако шеф социјалистичке странке МАС Ево Моралес председник од 2006. године. Његов еквадорски колега Рафаел Кореа уселио се у

председничку палату годину дана касније и тренутно влада у трећем мандату.

У Венецуели је Хуго Чавез још 1999. пропагирао „социјализам 21. века“. Од Чавезове смрти 2013. године, његов наследник Николас Мадуро труди се да настави његово политичко наслеђе. Притом је учешће опозиционих политичара непожељно – како је показало и недавно хапшење једног од последњих преосталих критичара Мадуре – градоначелника Каракаса Антонија Ледезме.

Аргентином од 2003. без прекида влада породица Кирхнер. Након Нестора Кирхнера, у председничку фотелју је 2007. села његова супруга Кристина Кирхнер. „Након трећег, односно четвртог реизбора, владе које више нису ни нове нити прогресивне, осим са социо-економским проблемима, суочене су и са захтевима за више могућности да се партиципира у власти и више транспарентности“, каже Дерте Волрад, директорка представништва немачке фондације „Фридрих Еберт“ у Буенос Ајресу. Она сматра да су, након година проведених на власти, те владе суочене с новим изазовима.

### **Мање сиромаштва, више демонстрација**

Тих изазова има поприлично. Аргентина се бори с падом у економији, растом незапослености и последицама техничке платежне неспособности до које је дошло због спора са повериоцима аргентинских државних дугова. Државни приходи Венецуеле копне због пада цене нафте, а мањак девиза доводи до проблема у снабдевању грађана. Бразил стагнира. Једино Уругвај, Боливија и Еквадор бележе стабилан привредни раст.

Притом су владе латиноамеричких земаља још на Генералној скупштини Уједињених нација у септембру 2014. у Њујорку похваљене за успешно сузбијање сиромаштва. Према наводима Светске банке, у том региону се екстремно сиромаштво у периоду између 1990. и 2010. године преполовило. Рачуна се да се око 50 милиона људи „попело“ у средњу класу. Посебно успешни у сузбијању сиромаштва сматрали су се Бразил, Боливија и Перу.

Али већ у последњем извештају о развоју (Хуман Девелопмент Репорт 2014), Развојни програм Уједињених нација (УНДП) упозорио је да тај напредак „не би требало да се

подразумева“. „Морамо се запитати да ли су та побољшања сигурна или се могу поново вратити на старо експлозијом цена прехранбених артикала, природним катастрофама, ратовима и финансијским кризама“, наводи се у извештају.

За познаваоца региона Гинтера Мајхолда, левица у Латинској Америци је ипак више од политичког концепта који функционише само у добрим временима, односно док економија расте. Има влада које су се и у кризи добро држале, подсећа он и као пример наводи Еквадор, иако су се и у тој земљи приходи од нафте смањили. „Ипак, регионално етаблирање левичарских концепата је пропало“, објашњава Маихолд: „Не постоји једна латиноамеричка, већ само различите, националне левице.“

(Дојче веле)